

**Ce se întâmplă
cu economia în anul 2019?
Proгноze moderate**

2

**Optimismul exagerat
al bancherilor poate duce
la supraîndatorarea
populației**

3

**Rapoarte anuale
și anunțuri
ale emitenților**

5

În anul 2018, volumul investițiilor în agricultura Moldovei a crescut cu 22% și a depășit 6 mlrd. lei (346,5 mil. USD). Potrivit agenției INFOTAG, despre aceasta a comunicat ministrul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Nicolae Ciubuc, în cadrul unei conferințe de presă la care a prezentat raportul de activitate a ministerului pentru anul curent.

Potrivit lui, creșterea investițiilor prin intermediul programelor de stat și susținerii externe a condus la creșterea cererii de subvenții de stat, valoarea solicitată a acestora fiind de peste 1 miliard de lei (două treimi pentru investiții în achiziționarea echipamentelor postrecoltare și a tehnicii agricole).

“Creșterea se datorează faptului că producătorii agricoli au început să înțeleagă importanța investițiilor, fără de care nu poți crea un sector eficient și competitiv. Este pentru prima dată când a fost înregistrată o cerere atât de mare de subvenții, fapt ce arată încă o dată interesul fermierilor de a investi și dinamica pozitivă a dezvoltării sectorului”, crede Ciubuc.

El a spus că, în acest an, aproximativ 7,4 mii de fermieri au depus cereri la Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA) pentru a primi subvenții, fiind cu un sfert mai mult decât în anul trecut.

Ministrul a menționat că volumul total al producției agricole a crescut cu 12%, exporturile – cu

Volumul investițiilor în agricultura Moldovei a crescut cu 22%

15,5%, peste 50 de mii de persoane au obținut acces la canalizare și aprovizionare cu apă, iar datorită diverselor proiecte de susținere a antreprenoriatului în domeniul agriculturii, au fost deschise circa 60 de întreprinderi.

Potrivit raportului, în cadrul proiectului “Livada Moldovei”, conceput pentru anii 2016–2022,

agricultorii au beneficiat de credite preferențiale în sumă de circa 9,8 mil. euro. Pentru prima dată în acest an, împrumutul poate fi obținut nu numai pentru dezvoltarea plantațiilor perene, ci și pentru culturile de legume.

Peste 30 de acte normative au fost aduse în concordanță cu prevederile Acordului de Asociere

Moldova-UE și au fost luate măsuri pentru consolidarea capacităților instituționale ale structurilor subordonate ministerului. Acest lucru a fost posibil datorită Programului European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală pentru țările din Vecinătatea Europeană (ENPARD) și datorită diferitelor proiecte tehnice.

Curs valutar
26.12.2018

Valuta	Rata	Cursul
USD	1	17.2620
EUR	1	19.7167
UAH	1	0.6298
RON	1	4.2483
RUB	1	0.2518

Spre atenția cititorilor!

Ziarul „Capital Market” poate fi procurat în următoarele ghișee raionale ale „MOLD-PRESA”

Bălți: №132; 133; 156
Comrat: №169
Cahul: №170
Orhei: №150
Hâncești: №161
Soroca: №223

În afară de aceasta, oricare număr al ziarului sau copia acestuia pot fi procurate la sediul redacției „Capital Market” pe adresa: mun. Chișinău, str. V. Alecsandri, 115.

CAPITAL Market

ÎN ATENȚIA SOCIETĂȚILOR PE ACȚIUNI!

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale se efectuează la adresa:
ziarulcm@gmail.com
tel.: 022 22-12-87;
fax: 022 22-05-03

Dragi prieteni!

Ziarul Capital Market Vă urează Crăciun fericit și un An Nou plin de realizări frumoase, căldură și dragoste.

Vă dorim ca sărbătorile de iarnă să Vă aducă numai bucurii, iar noul an să vină cu împliniri, sănătate și multă fericire alături de cei dragi!

La mulți ani!

Cu respect,
echipa ziarului Capital Market

Stimați colegi!

Cu prilejul frumoaselor sărbători de iarnă, Vă adresăm cele mai cordiale felicitări și urări de bine. Vă dorim sănătate, bucurii, bunăstare și prosperitate.

Fie ca în anul 2019 toate visele și dorințele să Vi se împlinească. În speranța unui an mai bun, Vă dorim un An Nou plin de bucurii și Crăciun fericit!

La mulți ani!

Consiliul de Administrație al
Comisiei Naționale a
Pieței Financiare

Spre atenția cititorilor și abonaților!

Vă aducem la cunoștință că în anul 2019 primul număr al ziarului Capital Market va apărea pe 9 ianuarie.
Redacția ziarului Capital Market

Ce se întâmplă cu economia în anul 2019?

Proгноze moderate

Și oficialitățile, și instituțiile financiare internaționale, și experții se așteaptă la o scădere a ritmului de creștere a economiei moldovenești în anul 2019.

Centrul Analitic Independent Expert Grup a lansat numărul ordinar al publicației „MEGA” în care dă publicității prognozele privind evoluția economiei în anul viitor. „În 2019, economia țării va crește cu doar 3,5 la sută”, titrează comunicatul difuzat după lansarea publicației bianuale, iar unii au apreciat aceste prognoze drept „pesimiste”. Ar fi primul avans sub 4 la sută din ultimii trei ani.

Previzunile Expert Grup, în opinia mea, însă nu sunt nici sumbre, nici prea pesimiste, ci ponderate și mai rezervate. Ele sunt sub nivelul anticipat de experți pentru anul 2018, când, potrivit acestora „economia moldovenească a crescut cu o rată cuprinsă între 4,2% și 4,6%”, dar o reducere a ritmului de creștere la 3,5-4 la sută prognozează și Fondul Monetar Internațional, și Ministerul Economiei și Infrastructurii, și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, dar și alte instituții.

Analiștii anticipează o creștere de 3,5 la sută a PIB-ului, potrivit scenariului pesimist și de 5,2 la sută, potrivit scenariului optimist, „cu mult sub nivelul optim de creștere de 7-8 la sută”.

Cu referire la proiectul de buget pentru anul viitor, experții atenționează că „Proiectul de buget se bazează pe ritmuri prea optimiste de creștere a unor categorii de venituri, iar contextul politic, având în vedere cele două exerciții electorale – la nivel național și local, ar putea determina asumarea unor noi obligații de cheltuieli bugetare curente. Atât scenariul optimist, cât și cel pesimist al prognozelor arată încasări de venituri la bugetul public național mai mici decât prognozează autoritățile – minus 700 mil. MDL în prognoza optimistă și minus 3100 mil. MDL în cea pesimistă. Materializarea temerilor privind ratarea asistenței externe, dar și neincasarea veniturilor planificate din impozite și taxe va duce la accesarea de către Guvern a împrumuturilor

adicionale de pe piața internă sau chiar posibilitatea majorării anumitor impozite”.

CARE SUNT RISCURILE?

Printre riscurile care ar putea compromite prognoza pentru anul 2019 se numără climatul politic care ar putea avea implicații asupra economiei reale și asupra echilibrului bugetului public național, consideră Expert Grup. Potrivit acestuia, demisia surprinzătoare din 20 noiembrie a Guvernatorului BNM, adaugă și ea o nouă doză de incertitudine legată de măsura în care BNM va rămâne adepta strategiei de ținere directă a inflației precum și asigurarea și menținerea stabilității prețurilor pe termen mediu. În mod tradițional, și condițiile meteorologice rămân o sursă majoră de riscuri.

În calitate de recomandări de politici, experții reiterează adoptarea unei politici fiscale precaute și moderate pentru anul 2019, care ar asigura stabilitatea sistemului fiscal și bugetar pe termen mediu și lung. În domeniul supravegherii sistemului financiar este necesară adoptarea unor măsuri cu caracter tehnic care să permită evaluarea mai bună a riscurilor legate de finanțarea persoanelor fizice de către organizațiile de creditare nebanară, dar și intensificarea investigațiilor fraudei bancare și recuperarea reală a activelor delapidate.

După reducerea contribuției de asigurare socială datorată de angajator, experții mai reiterează necesitatea adoptării unui pachet de măsuri efective de descurajare a fenomenului de ocupare informală.

PREVIZIUNILE MINISTERULUI ECONOMIEI: CREȘTERE DE 4,0 LA SUTĂ

Prognoza actualizată a Ministerului Economiei și Infrastructurii (MEI) a indicatorilor macroeconomici pentru anul 2019 arată o creștere a economiei de 4 la sută, după o ascensiune cu câte 4,5 la sută în anii 2016-2018. Produsul Intern Brut va depăși, pentru prima dată, 200 miliarde lei. Creșterea se va afla „în proximitatea PIB-ului potențial”, notează MEI.

“Tendențele pozitive de evoluție a economiei naționale în anul 2018 (evoluții mai mari decât am presupus

în procesul de elaborare a prognozei preliminare din luna martie) vor continua și în anul următor”, se arată în nota de prognoză a MEI. Ritmul de creștere reală a PIB-ului a fost majorat de la 3,8 la 4,0 la sută, „preponderent ca impact al reformei fiscale privind implementarea cotei unice pentru impozitul pe venitul persoanelor fizice: aceasta va permite creșterea veniturilor disponibile ale populației și, prin urmare, va stimula consumul intern și, respectiv, creșterea economică”. Creșterea reală a salariilor și pensiilor, precum și majorarea remiterilor de peste hotare vor conduce la majorarea consumului.

Care ar fi riscurile, în opinia Ministerului Economiei și Infrastructurii? Contractarea cererii externe ar putea duce la „diminuarea exporturilor și remitențelor și, prin urmare, la micșorarea producției industriale, consumului populației și creșterii ratei șomajului”. Aprecierea monedei naționale stimulează importurile și descurajează exporturile. Astfel, „există riscul de subestimare sau supraestimare a prognozei importurilor și exporturilor”. MEI mai estimează condițiile climatice nefavorabile, care sunt dificil de prognozat, pot contribui la diminuarea volumului efectiv al producției agricole. De asemenea, „instabilitatea politică influențează negativ activitatea economică și investițională, intensifică tensiunea socială și provoacă instabilitate macroeconomică”. Ministerul ia în considerare și „dezechilibre economice create în urma măsurilor de politici întreprinse în anii electorali (2018 și 2019)”.

BERD ȘI-A REVIZUIT PROGNOZA ÎN SCĂDERE

Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) și-a revizuit estimarea de creștere a economiei Republicii Moldova în 2018 la 4,0 la sută, potrivit ediției din luna noiembrie a raportului “Perspectivele economice regionale” (Regional Economic Prospect). În luna mai anticipa un avans de 4,5 la sută.

Previzunile sunt peste media pe regiune. Banca Europeană anticipează pentru Europa de Est și Caucaz, regiune în care este inclusă și Republica Moldova, o creștere economică în medie de 3,2 în 2019, față de 3,1 la sută cât prognoza în luna mai. BERD menționează că Programul cu FMI este un imbold important al reformelor și a stabilității macroeconomice, iar implementarea acestuia trebuie să fie continuă fără întârzieri”.

BANCA MONDIALĂ: CREȘTERE ECONOMICĂ SUSȚINUTĂ, ÎN MEDIE DE 4%, ÎN 2018-2020

Banca Mondială prognozează o creștere economică susținută, în medie de 4 la sută, în 2018-2020, „alimentată de remiteri și de creșterea consumului pe fondul majorării salariilor”, în special în sectorul public. În timp ce creșterea economică rămâne a fi impulsivă de consum, sunt necesare reforme structurale profunde pentru crearea noilor motoare de creștere economică, sunt de părere experții BM.

Banca Mondială anticipează că revitalizarea intrărilor valutare străine

și îmbunătățirea situației în sectorul financiar și mediului de afaceri vor sprijini investițiile private și acumularea de stocuri.

Cererea internă robustă va determina o creștere solidă a importurilor, soldându-se cu o contribuție negativă a exporturilor nete la creșterea economiei. Alegerile parlamentare din 2019 vor determina, de asemenea, cheltuieli publice mai mari pe termen scurt. Până în 2020, ritmul creșterii se va modera, constituind 3,5 la sută, susținut de încrederea sporită a consumatorilor și a mediului de afaceri și de o normalizare continuă, deși lentă, a condițiilor financiare, care ne așteptăm să stimuleze creșterea investițiilor private după alegeri. După recentele acte fiscale legislative aprobate, deficitul va crește până la 2,7% în 2019 și se va modera după alegeri, mai apreciază experții Băncii Mondiale.

Pe termen mediu, inflația va crește progresiv, pe fondul cererii interne mai puternice și al ajustărilor așteptate la prețurile reglementate în a doua jumătate a anului 2019. În acest context, susținută de creșterea continuă a salariilor reale, remiteri și transferuri publice, analiștii BM estimează o scădere a ratei sărăciei cu 2,9 puncte procentuale, până la un nivel de 12 la sută în 2018 și până la un nivel mai mic de 10 la sută la finele anului 2020.

Cu referire la riscuri, experții Băncii Mondiale estimează că perspectivele pot fi afectate de riscuri considerabile, cauzate de o productivitate joasă, asistența externă mai mică și cheltuielile publice ineficiente. Incertitudinea politică și polarizarea politică continuă, pot constrânge investițiile străine și interne, care sunt necesare pentru creșterea productivității și a competitivității exporturilor, astfel expunând vulnerabilitatea cronică a economiei la riscurile externe.

Eforturile autorităților de a susține îmbunătățiri semnificative în raport cu supraștația legii, climatul investițional și al mediului de afaceri și calitatea capitalului uman ar contribui la atenuarea acestor riscuri și la facilitarea expansiunii rolului considerabil pe care îl au bunurile tranzacționale (tradables) în economie. Deși Indicele Capitalului Uman elaborat de Banca Mondială pentru Moldova a crescut în ultimii ani, performanța țării este sub nivelul mediei regionale.

Vlad BERCU

Apicultorii moldoveni vor produce miere ecologică certificată

Circa 50 de apicultori din țara noastră vor produce miere ecologică certificată, după ce au trecut cu succes perioada de conversie de la producerea mierii convenționale la cea ecologică.

Cu suportul Proiectului USAID Agricultură Performantă în Moldova, compania de achiziționare și export al mierii Regina Naturii a identificat și asistat mai mulți apicultori dispuși să producă miere ecologică pentru export pe piața europeană. Pe parcursul a 12 luni apicultorii au implementat mai multe cerințe care le permit să solicite certificarea mierii ecologice. Cerințele obligatorii pentru certificare au inclus confecționarea stupilor și materialelor apicole din materiale naturale, amplasarea stupinelor departe de diverse surse de poluare, unde albinele dispun de surse naturale suficiente de nectar, de secreții dulci, de polen, constituite din culturi ecologice sau din culturi supuse la tratamente cu impact redus asupra mediului.

Victoria Sacară, apiculatoare care a trecut perioada de conversie, a precizat că a făcut acest pas din mai multe considerente, printre care existența pieței externe pentru comercializarea mierii ecologice și prețul avantajos. “Totodată, amplasarea stupinei în arii izolate exclude interacțiunea albinelor cu familiile altor apicultorii, ceea ce reduce riscul contaminării albinelor. Astăzi, consumatorul de miere este interesat de un produs sigur, certificatul pe care îl vom obține va confirma că mierea noastră este ecologică, a menționat Victoria Sacară.

De notat că datorită Zonei de Comerț Liber Aprofundat și Complex (DCFTA), semnat în 2014 între Republica Moldova și Uniunea Europeană, mierea importată din R. Moldova este taxată cu tariful de 0%. În conformitate cu cadrul legal actual, R. Moldova poate exporta cantități nelimitate de miere pe piața UE.

Potrivit experților, mierea ecologică este un produs de nișă, cu perspective largi de export, care este apreciată la un preț mai înalt cu până la 50%, comparativ cu prețul oferit pentru mierea convențională.

Apicultorii estimează în anul 2019 o producție totală de circa 150 de tone de miere ecologică care va fi exportată atât în ambalaj, cât și neambalată.

Adrian Cojocaru, specialist marketing în cadrul Asociației Moldova Fruct, menționase

anterior că, deși mai multe companii moldovenești au deja o anumită experiență de export în UE, mai este nevoie încă de multe eforturi până vom putea afirma că fructele moldovenești procesate sau mierea de albine au obținut o poziție sigură pe piețele europene. Potrivit acestuia, în prezent, marea majoritate a exporturilor constituie produse destinate comerțului în vrac, în calitate de ingrediente sau sub marca privată a cumpărătorilor din țările importatoare. “Pentru atingerea unei durabilități pe termen lung, însă, este nevoie de a câștiga loialitatea consumatorului final, iar asta înseamnă o abordare diferită în ceea ce ține de calitate, ambalare, distribuție și promovare a produselor marfă”, a mai spus reprezentantul Asociației Moldova Fruct.

Anul acesta apicultorii moldoveni au produs aproximativ 5000 tone de miere de albine. Productivitatea la o familie de albine a constituit în medie 23 kg, cu două kilograme mai puțin decât în anul 2017, potrivit datelor Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor (ANSA).

Responsabili din cadrul instituției au evaluat situația în domeniul apiculturii înainte de începutul sezonului rece. Ca rezultat, s-a constatat că majoritatea stupinelor sunt amplasate corespunzător cerințelor, au o cantitate suficientă de hrană și sunt pregătite pentru iernat. Starea albinelor este satisfăcătoare-bună. Deținătorii de stupine au aplicat măsuri concrete de protecție împotriva maladiilor infecțioase și parazitare în apicultură.

Potrivit datelor ANSA, productivitatea unei familii de albine a constituit: 35 kg în raionul Taraclia, 35 kg – în r. Vulcănești, 34 kg – r. Anenii-Noi, 32 kg – r. Ștefan-Vodă, 31 kg – r. Telenești și câte 29 kg în raioanele Cantemir și Nisporeni. O creștere neînsemnată se observă în raioanele de sud unde productivitatea unei familii alcătuiește 28-29 kg miere. În raioanele de centru și nord indicile nominalizat reprezintă între 14 și 27 kg. Aceste rezultate au avut o tendință nesemnificativă de majorare din considerentul unui an mai favorabil în apicultură.

Cea mai mare parte a mierii produse în țara noastră este exportată. Astfel, exportul de miere din Republica Moldova a crescut de la 245 tone în anul 2006 la 3440 tone în 2017. Apicultorii moldoveni vând mierea preponderent în Uniunea Europeană, aceasta fiind unul dintre puținele produse de origine animală admise spre export pe piața europeană. În patru ani de implementare a Acordului de Liber schimb cu UE, exportul de miere spre UE a crescut de 2,2 ori, potrivit datelor unui studiu realizat de Expert Grup.

De la începutul acestui an, apicultorii moldoveni au exportat în total circa 2700 tone de miere în Uniunea Europeană. Conform datelor de la ANSA, cea mai multă miere moldovenească a fost exportată în România – 492 tone, Italia – 465 tone, Franța – 357, Germania – 319, Polonia și Slovacia – câte 300 tone.

În total, în Republica Moldova există peste 6800 de stupine cu circa 225 mii de familii.

Lilia ALCAZĂ

Optimismul exagerat al bancherilor poate duce la supraîndatorarea populației

În urma regulilor mai stricte de creditare impuse de BNM, băncile moldovenești s-au pomenit pe mormane de bani. Explicația e că depozitele au crescut mai rapid față de împrumuturi. Pe fundalul situației create, instituțiile financiare au pariat pe persoanele fizice, care, de altfel, sunt și cei mai buni platnici.

“Modelul de afaceri al băncilor tinde să se orienteze spre o categorie de clienți oarecum neglijați până acum și anume, segmentul populației, produsul financiar propus fiind creditele de consum și cele imobiliare. Noul cadru normativ de activitate bazat pe standardele de reglementare Basel III impune băncilor o diversificare mai largă a portofoliului de clienți și o gestionare calitativă a riscurilor. Noul regim implică și o responsabilitate sporită a persoanelor cu funcții de conducere în ceea ce privește respectarea normelor de creditare, fapt ce, în condițiile actuale, se transpune într-o aversiune sporită față de risc.

Chiar dacă necesitatea reformării modului în care se desfășoară activitatea bancară nu poate fi pusă la îndoială, mai ales prin prisma celor relevate de fraudă bancară, totuși, reglementarea și supravegherea neuniformă a segmentelor pieței financiare imprimă un caracter diferit ofertei de credite. Atenția băncilor se orientează către finanțarea de intermediere financiară și de diversificare a riscurilor. În același timp, creditarea nebancaară generează o concurență asimetrică pentru bănci în ceea ce privește piața creditului, dar și o competiție extinsă pentru resursele financiare în condițiile în care se atestă o creștere a împrumuturilor atrase de la persoanele juridice sau chiar atragerea unor depuneri mascate de la populație”, constată Alexandru Fala de la Expert Grup.

Pentru prima dată după criza din 2014-2015, anul 2018 va consemna un ritm pozitiv de creștere a creditului bancar, în special segmentul persoane fizice. Această tendință urmează a se accentua, în condițiile în care bugetul pe anul viitor asigură continuarea programului de stat „Prima casă 4”. În același timp, pe fondul ameliorării ratelor dobânzii și atenției semnificative din partea băncilor pentru categoria de clienți persoane fizice, cererea pentru creditele de consum va înregistra în continuare un trend ascendent. Mai mult ca atât, extinderea activității companiilor de microfinanțare, a celor de leasing sau a asociațiilor de economii și împrumuturi, a căror resurse sunt preponderent orientate către consumatorii casnici, determină o perspectivă de

creștere generală mult mai mare. În aceste condiții, anticipăm un avans a creditelor noi acordate pentru anul 2018 de circa 30% față de anul precedent, iar dacă luăm în calcul și împrumuturile nebancaare acesta ar putea depăși chiar 40%.

Economiștii avertizează că printre riscurile potențiale se numără, totuși, creșterea nivelului de îndatorare a familiilor cu venituri mici, unde restituirea creditelor prezintă o anumită dificultate. Cele mai multe probleme apar la creditele de consum în cazul în care clientul își pierde locul de muncă sau se îmbolnăvește. Datoriile cresc cel mai mult în rândul clienților cu venituri mari. Ba mai mult, restituirea creditelor poate deveni o problemă dacă prețul apartamentelor va scădea brusc, asta pe fundalul majorării împrumuturilor imobiliare acordate prin intermediul programului “Prima Casă”.

DOUĂ TREIMI DIN CREDITELE BANCARE – OFERITE PERSOANELOR FIZICE

Sectorul serviciilor financiare evoluează foarte rapid, accesul la o gamă din ce în ce mai largă de produse și servicii este tot mai facil. Însă, pentru mulți consumatori, aceste produse sunt complexe, iar rezultatele viitoare în ceea ce le privește sunt greu de evaluat. Lipsa concordanțelor între informații continuă să fie importantă: chiar și un produs financiar simplu poate părea complex pentru consumatorul obișnuit care este prost informat sau nu este deloc informat în materie financiară.

Și expertul economic de la IDIS Viitorul, Veaceslav Ioniță, afirmă că portofoliul de credite din sistemul bancar, după cea mai lungă cădere, în 2018 dă primele semnale de revenire. Din octombrie 2014 până în februarie 2018 volumul de împrumuturi din sistemul bancar s-a redus cu 15,8 miliarde lei, de la aproape 48 miliarde lei la puțin peste 32,1 miliarde lei. Două treimi din majorarea portofoliului de credite din sistemul bancar a fost asigurată de împrumuturile oferite persoanelor fizice și anume: 902 milioane lei pentru procurarea de imobil și 862 milioane lei credite de consum. În sectorul real al economiei s-a remarcat agricultura și industria de prelucrare a producției agricole, care și-au majorat considerabil portofoliul de credite.

Băncile în prezent au două obiective majore: creșterea volumului de credite și reducerea ponderii creditelor dubioase și compromise. Politica de creditare se rezumă la creditarea celor mai buni platnici. Persoanele fizice au cea mai mică pondere a creditelor dubioase și compromise, din acest motiv și prezintă un interes sporit pentru bănci. Din totalul de 34,9 miliarde lei al portofoliului de credite

din sistemul bancar (octombrie 2018), MAIB deține în prezent 12,2 miliarde lei, comparativ cu Moldindconbank – 6,7 miliarde lei și Mobiasbancă – 5,3 miliarde lei. TOP-3 bănci dețin împreună 70% din totalul portofoliului de credite.

În același timp, potrivit publicației MEGA, migrarea cererii de credite către sectorul financiar nebancaar, în contextul unor standarde de creditare mai lejere, generează o concurență sporită pentru bănci. În acest sens, sistemul financiar are nevoie de o reglementare uniformă atât la nivel de gestiune a riscurilor în cazul exercitării funcției de investire, cât și la nivel de protecție a deponenților în cazul funcției de economisire. La moment, sectorul de creditare nebancaară continuă să înregistreze mai multe lacune în procesul de activitate, cum ar fi guvernarea precară, supravegherea redusă sau atragerea depunerilor camuflate de la persoanele fizice. Mai mult ca atât, lipsa unor informații complete privind lanțul de îndatorare a clienților poate amplifica gradul de supraîndatorare a debitorilor persoane fizice, a unor instituții financiare în parte sau chiar la nivel de sectoare ale economiei.

VALORILE MOBILIARE DE STAT RĂMÂN TENTANTE PENTRU BĂNCI

“Dimensiunea relativ mică și concentrarea excesivă a economiei naționale reduce capacitatea băncilor în a-și diversifica riscurile și, implicit, de a satisface cererea de credite. Sursele de finanțare a activelor bancare continuă să fie aparent solide, fiind dominate de depozitele atrase de la persoanele fizice. Acestea reprezintă circa 50% din totalul pasivelor, în ușoară scădere, pe fondul extinderii economiilor realizate de persoanele juridice. Însă o problemă esențială rămâne maturitatea scurtă a depozitelor. Mai bine de jumătate din economiile populației și firmelor sunt reprezentate de depozitele la vedere sau cele cu scadență de până la un an. Mai mult ca atât, odată cu reducerea nivelului ratelor de dobândă, există riscul migrării economiilor spre consumul curent sau către instrumente alternative, cum ar fi sectorul imobiliar, unul care, în continuare, asigură randamente mai mari. Ponderele stocului de credite în total active înregistrează o valoare de doar 43%, cu peste 10 p.p. mai puțin decât acum 10 ani. Astfel, deși se atestă un nivel excesiv de lichidități care ar putea fi canalizate către dezvoltarea economică, apetitul de risc redus al băncilor și limitele prudentiale extinse impuse de BNM fac mai puțin accesibil creditul bancar pentru anumite grupuri economice”, se mai arată în publicația MEGA.

Victor URSU

Telefonul de încredere

Telefonul de încredere a fost creat în scopul conlucrării mai eficiente cu societatea civilă în direcția prevenirii cauzelor de abuz în serviciu comise anterior sau în prezent de către angajații Comisiei Naționale a Pieței Financiare, precum și de către participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare, la piața asigurărilor și sectorul plasamente colective și microfinanțare. Examinarea mesajelor și luarea măsurilor, în conformitate cu Legislația Republicii Moldova, sunt garantate.

Telefonul de încredere: (+373 22) 859-405. E-mail: info@cnpf.md

Moldovagaz, Gaz Natural Fenosa Furnizare Energie, Rompetrol Moldova, Lukoil-Moldova și Energocom au fost cele mai mari întreprinderi ale Moldovei în anul 2017 în ceea ce privește cifra de afaceri

Acestea sunt rezultatele studiului Biroului Național de Statistică “Rezultatele analizei structurale a întreprinderilor din Moldova pentru anul 2017”, care oferă informații despre nivelul de concentrare a întreprinderilor (în termeni de cifră de afaceri) în principalele sectoare ale economiei.

Astfel, cea mai mare concentrare în anul 2017 a fost înregistrată în producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat, unde Moldovagaz, Gaz Natural Fenosa Furnizare Energie, Energocom, Termoelectrica și Furnizarea Energiei Electrice Nord au însumat 82,2% din cifra de afaceri a industriei. La aceste întreprinderi sunt angajați mai mult de 21% din toți lucrătorii din industrie. În general, cifra de afaceri a 57 de întreprinderi din această industrie în anul 2017 s-a ridicat la 21,48 miliarde lei, aici fiind angajate peste 11,3 mii de persoane.

În sectorul alimentării cu apă, salubritatea și tratarea deșeurilor, 5 întreprinderi au reprezentat mai mult de 75,2% din cifra de afaceri – Metalferos, Apă-Canal Chișinău, Autosalubritate, Apă-Canal Bălți și Acva-Nord. Aceste companii asigură, de asemenea, aproximativ 32,7% din totalul angajaților din industrie. Potrivit statisticilor, cifra de afaceri a 403 de întreprinderi din această industrie în anul 2017 s-a ridicat la 2,8 miliarde lei, aici fiind angajate peste 8 mii de persoane.

A treia poziție în ceea ce privește concentrarea întreprinderilor se atestă în sectorul tehnologiei informației și comunicațiilor, 59,1% din cifra de afaceri a fost reprezentată de Orange, Moldtelecom, Moldcell, Bass Systems și Servicii Internaționale Dara Processing (25,7% din lucrătorii din acest sector lucrează în cele 5 companii). Cifra de afaceri totală a sectorului IT (1.453 întreprinderi cu 17 mii de angajați) a fost de 11,2 miliarde lei.

Și în domeniul transportului și depozitării s-a înregistrat o concentrare mare de întreprinderi (33,9% din cifra de afaceri și 22,6% din lucrătorii din industrie), primele cinci companii fiind Air Moldova, Calea Ferată din Moldova, Fly One, Avia Invest, Moldovatrangaz. Cifra de afaceri a acestei industrii (2,1 mii întreprinderi cu 42,3 mii lucrători) în ansamblu se ridică la 18,3 miliarde lei.

În sectorul Hoteluri și catering, nivelul de concentrare este de 27,4% (Traboplus, Leograd Hotel, Food Planet restaurant, Beermaster și Aeroport Catering). Din cei 14,5 mii de angajați din această industrie, în cele cinci companii sunt angajați 17,5%. Cifra de afaceri totală pentru 1359 de întreprinderi din acest sector a depășit, în 2017, 3,1 miliarde lei.

În industria prelucrătoare, nivelul de concentrare a primelor 5 întreprinderi mari a fost de 12,5% (Lear Corporation, Sudzucker-Moldova, JLC, Supraten, GG Cables & Wireles EE). Aceste societăți au angajat 5,2% din numărul total de lucrători din industria prelucrătoare. În total, în acest sector activează 3643 de întreprinderi (peste 97 mii de angajați), iar cifra de afaceri a industriei este de 48,7 miliarde lei.

În industria construcțiilor, primele cinci companii de top au asigurat 12,6% din cifra de afaceri și 2,3% din angajări – Strabag, Farm Aledum, Kirsan Com, Exfactor – Grup Construct, Astercon-Grup. În total, 2233 întreprinderi (26,3 mii muncitori) cu o cifră de afaceri de 15,5 miliarde lei sunt înregistrate în industria construcțiilor.

Cea mai mică concentrare a companiilor este în comerț: ponderea companiilor Rompetrol-Moldova, Lukoil-Moldova, Agrofloris-Nord, Petrom-Moldova și Moldretail a reprezentat 9,9% din cifra de afaceri a întregului sector și 3% din totalul angajaților. În total, 15055 întreprinderi activează în sectorul comerțului (110,9 mii persoane), iar cifra de afaceri a industriei este de aproape 155 miliarde lei.

În alte industrii, nivelul de concentrare este prezentat fără indicarea companiilor lider. Astfel, în domeniul operațiunilor imobiliare, nivelul de concentrare al societăților TOP-5 a fost de 20,3%, în sectorul activităților profesionale, științifice și tehnice – 20,5%; în sectorul activităților administrative și serviciilor suplimentare în domeniul dat – 28,7%; furnizarea de alte tipuri de servicii – 27,5%.

InfoMarket

CAPITAL Market

Publicație bilingvă a CNPF

INDICE DE ABONAMENT:
Moldpres: 67770. Poșta Moldovei: PM21700
EDITOR: CAPITAL MARKET Î.S.
Nr. de înregistrare:
1003600114204, 27 octombrie 2003
FONDATOR: COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:
Președinte: Nina DOSCA,
Elena VASILACHE, Mihai DORUC,
Ramona NICULCEA, Alexandru CHIRTOCA.
REDACTOR-ȘEF:
Ghenadie TUDOREANU
Tel.: /373 22/ 229-445
REDACTOR:
Liliana ALCAZĂ
SPECIALIST RELAȚII PUBLICE:
Boris ERUȘEVȘCHI

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale: ziarulcm@gmail.com
TEL.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58
FAX: /373 22/ 22-05-03
ADRESA REDACȚIEI:
Str. Vasile Alecsandri, 115
(Colț cu bd. Ștefan cel Mare)

Cod IBAN: MD69VI00022249111050MDL
BC “Victoriabank”, SA, fil. 11, Chișinău,
BIC VICBMD2X883

În ziar au fost utilizate știrile agenției «Moldpres» și «InfoMarket»
Articolele marcate cu semnul ■ reprezintă publicitate.
Orice articol publicat în “Capital Market” reflectă punctul de vedere al semnatarului, care nu neapărat coincide cu cel al redacției. Republicarea textelor și imaginilor se permite doar cu acordul scris al publicației.

Tipar: Tipografia “Edit Tipar Grup” SRL

În ianuarie-octombrie 2018, comparativ cu aceeași perioadă din 2017, exporturile moldovenești către țările UE au crescut cu 22,9%, ajungând la un miliard 541,8 milioane de dolari

Potrivit Biroului Național de Statistică, în această perioadă, ponderea țărilor UE în volumul total al exporturilor moldovenești a crescut de la 65,34% la 69,48% (un maxim record fiind anterior de 69,59%).

Cele mai multe exporturi moldovenești către țările UE au fost înregistrate, în această perioadă, în România, Italia, Germania, Polonia. În același timp, primele trei țări au mărit semnificativ volumul achizițiilor de bunuri moldovenești. În special, în ianuarie-octombrie 2018, în comparație cu aceeași perioadă a anului trecut, oferta de produse moldovenești în România a crescut cu 34,5% – la 646,6 milioane dolari, în Italia – cu 39,7% – la 259,07 mil dolari, în Germania – cu 44% – la 184,03 milioane de dolari.

Exportul de bunuri moldovenești în Polonia a crescut cu 4,7% – la 79,6 milioane de dolari, în Marea Britanie – a scăzut cu 39,2% – la 68,4 milioane dolari, în Bulgaria – a scăzut cu 34,4% – la 42,5 milioane dolari, în Franța – a crescut cu 24% – la 41,7 milioane dolari.

Creșteri ale exportului moldovenesc s-au atestat și către Cehia – cu 42% – până la 34,5 milioane dolari, Austria – cu 7,8% – până la 33,8 milioane dolari, în Olanda – 1,6 ori – până la 30,9 milioane dolari, în Grecia – cu 20,8% – până la 31 milioane dolari, în Slovacia – de 1,9 ori – la 16 milioane de euro, în Belgia – cu 17,1% – la 12,2 milioane dolari, în Portugalia – la 14,5 – până la 9,35 milioane de dolari, Lituania – cu 9,8% – până la 7,3 milioane de dolari, în Cipru – cu 3,1% – la 6,9 milioane de dolari. În același timp, exporturile moldovenești în Spania au scăzut cu 4,7% – la 20,4 milioane dolari, în Ungaria – au scăzut cu 18,9% – la 6,6 milioane dolari.

Livrările de bunuri moldovenești în Letonia au fost de 4,87 milioane dolari (+3,7%), în Estonia – 2,58 milioane dolari (-3,8%), în Danemarca – până la 1,48 milioane dolari (+27,6%), Croația – 0,9 milioane de dolari (+30,7%), în Suedia – 0,66 milioane de dolari (-28,2%), în Malta – 0,57 milioane USD (o creștere de 35,3 ori), în Irlanda – 33 milioane (-46,9%), Finlanda – 275,1 mii USD (o creștere de 3,3 ori), Luxemburg – 43,2 mii dolari (+30,7%), Slovenia – 7,43 mii dolari -97%).

InfoMarket

Livrările de produse moldovenești către țările CSI în ianuarie-octombrie 2018, comparativ cu aceeași perioadă a anului 2017, au scăzut cu 8,2% – până la 348,7 milioane dolari

Potrivit Biroului Național de Statistică, ponderea țărilor CSI în totalul exporturilor moldovenești a scăzut de la 19,79% la 15,71% în această perioadă.

În același timp, exporturile moldovenești în Rusia au scăzut cu 12,7% – până la 182,3 milioane dolari, în Belarus – au scăzut cu 18,2% – la 74,8 milioane dolari, în Ucraina – au crescut cu 23,8% – la 67,2 milioane de dolari. Livrările de bunuri moldovenești către Kazahstan au crescut cu 5,2% – la 14,5 milioane dolari, în Azerbaidjan – au scăzut cu 17,3% – la 3,56 milioane dolari, în Uzbekistan – cu 37,7% – până la 2,96 milioane de dolari, în Armenia – a crescut de 1,9 ori – la 1,64 mi-

lioane de dolari, în Kârgâzstan – a crescut cu 2,5% – la 0,9 milioane dolari, în Turkmenistan – a crescut cu 8,7% – la 0,55 milioane dolari, iar în Tadjikistan – au scăzut cu 18,2% – la 0,3 milioane de dolari.

InfoMarket

Compania Glass Container Company dă startul unui proiect de reconstrucție integrală a capacităților sale de producere, în valoare de 17 milioane de euro

Potrivit unui comunicat de presă al companiei, proiectul este co-finanțat de către Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare ("BERD") și Mobiasbancă – Groupe Société Générale, în cadrul programului Bancii Europene de Investiții Filiera Vinului, care împreună contribuie cu suma de 12,5 milioane euro în formă de credite.

Finanțarea este susținută de o garanție și un program de asistență tehnică oferite de către Uniunea Europeană. Proiectul e structurat în două etape de reconstrucție, prin care se va spori capacitatea de producere a GCC de la 50 la 80 mii tone pe an. Împreună cu întreprinderea soră, compania Glass Container Prim ("GCP"), capacitatea totală de producere a grupului va crește de la nivelul actual de 100 mii la 160 mii tone pe an, iar numărul secțiilor mașinilor de formatare – de la 36 la 56 unități.

Proiectul de reconstrucție de asemenea include implementarea tehnologiei NNPB, a producerii în una, două sau trei picături simultan. Reconstrucția îi va permite GCC de a extinde potențialul său de producere și a fabrica containere de sticlă de capacitate mică, borcane de dimensiuni mari, butelii de bere cu greutate redusă, precum și a penetra unele segmente de piață cu o creștere rapidă, precum butelii pentru apa minerală sau ambalaje destinate alimentației pentru copii. Renovarea va contribui de asemenea la atingerea unui grad sporit de eficiență energetică și economii de materiale pentru Companie.

Acestea vin să suplimenteze o serie de inițiative menite să fortifice capacitățile de marketing și vânzări ale Companiei, dar și a unor proiecte de automatizare în managementul financiar. Aceste investiții au fost susținute de Uniunea Europeană și facilitate de BERD, care a mobilizat și un grup de experți internaționali pentru a consulta Compania.

"Este un proiect cu adevărat revoluționar pentru GCC, care ne va permite să satisfacem cererea permanent crescândă din partea clienților, în același timp să asigurăm cumpărătorii cu produse de cea mai înaltă calitate și să creștem eficiența operațională a Companiei. La moment, ne confruntăm cu un deficit evident de capacitate de producere în Europa. Preferințele consumatorilor de a utiliza ambalaje din sticlă, ca alternativă a ambalajelor din plastic, alimentează o creștere continuă a cererii de sticlă, care va continua pe termen mediu și lung. Compania deja exportă 60% din producția sa către clienți din 28 de țări, ceea ce demonstrează nivelul nostru de competitivitate pe arii geografice extinse și posibilitatea de conlucrare cu un mix divers de clienți. Avantajul nostru competitiv se va fortifica și mai mult după reconstrucția planificată. Avem onoarea de a fi asistați în această reconstrucție de către BERD și Groupe Société Générale, într-un proiect cu adevărat istoric pentru industria sticlăriei din regiune", a menționat Oleg Baban, Președintele Comitetului de Conducere GCC.

Scopul proiectului este reconstrucția integrală a cuptorului existent al GCC, instalarea a 2 mașini moderne de producere tip IS de 10 secții, sisteme economice de recoacere

(LEHRs), echipament de control și ambalare performant. Tehnologiile de ultimă oră sunt oferite de către furnizori recunoscuți la nivel mondial, lideri în domeniul echipamentului pentru producerea articolelor din sticlă, precum: Techglass, Refel, Bottero, Antonini, Emmeți, Thimon, Tiama, Iris, Garden Denver și Vidromecanica.

Capacitatea zilnică de producere a companiei GCC va crește de la 140 la 220 tone producție finită ambalată. Împreună cu GCP (compania-soră) capacitatea de producere zilnică va crește până la nivelul de 440 tone. După reconstrucție, GCC va utiliza tehnologia NNPB, care va complementa actualul proces "Press and Blow".

În același timp, mașinile de formatare vor fi capabile să producă în una, două sau trei picături simultan. Noile tehnologii îi vor permite companiei să-și cristalizeze poziția de furnizor al unui pachet integral de soluții de sticlărie, diferințându-se printr-un service superior și flexibilitatea în lucrul cu clienții.

GCC are rezervate destule stocuri de producție finită pentru perioada de reconstrucție și va face față cerințelor clienților săi, demonstrând că este un furnizor de ambalaj din sticlă calitativ și de încredere. GCC este un producător de frunte din Europa Centrală și de Est (ECE), care livrează producția sa clienților din România, Moldova, Italia, Franța, Ungaria, Grecia, Ucraina, Georgia și alte piețe din ECE și Europa de Vest.

Compania tradițional s-a axat pe furnizarea containerilor din sticlă pentru vinuri, spirtoase și bere, având în portofoliul său peste 100 de clienți și peste 200 tipuri de articole de ambalaj. GCC are o experiență bogată în producerea buteliilor exclusive și oferă clienților săi un pachet integral de soluții de sticlărie, ce include întregul proces de la designul și producerea sticlelor, dar și servicii auxiliare precum decorare și vopsire. Acționarul majoritar al Companiei este Western NIS Enterprise Fund (WNISEF), un fond de USD 150 milioane finanțat de guvernul Statelor Unite ale Americii.

InfoMarket

Persoanele fizice rezidente și cele nerezidente care nu au scos mijloacele de transport declarate prin acțiune nu au dreptul să introducă pe teritoriul Republicii Moldova alte mijloace de transport

Potrivit Serviciului Vamal, modificarea se conține în aliniatul (3) al art. 1841 al Codului Vamal al RM și a fost operată în scopul diminuării numărului autoturismelor aflate ilegal în țară, în rezultatul încălcării termenului admis.

În acest context, amintim că termenul maxim de aflare pe teritoriul țării noastre a unui vehicul cu numere străine constituie 180 de zile într-un interval de 12 luni consecutive. Încălcarea acestui termen atrage după sine o amendă de până la 4 500 de lei, concomitent cu obligativitatea scoaterii din țară a autovehiculului. Iar în cazul în care acesta a fost depistat în interiorul țării, posesorul suportă și cheltuielile de escortare care constituie 0,15 euro/km.

Totodată, în situația în care vehiculul nu a fost scos de pe teritoriul Republicii Moldova în termenul stabilit, iar acesta nu mai există (a fost distrus sau vândut la piese, fapt confirmat prin documente justificative), organul vamal va încasa pentru mijloacele de transport ce se încadrează în termenul admisibil de exploatare – drepturile de import, iar în cazul în care acestea sunt prohibite, va percepe contravaloarea lor conform legislației în vigoare.

Pe un termen mai mare de 180 de zile se pot afla doar autoturismele introduse în țară

de către persoanele fizice domiciliat în străinătate și care dețin permis de conducere în țara în care își au domiciliul.

Totuși, după expirarea acestui termen, conducătorii respectivelor autoturisme trebuie să achite vinieta de 180 de euro pentru fiecare perioadă consecutivă de 180 de zile de aflare a autovehiculului pe teritoriul țării noastre, dar care să nu depășească 3 ani de la prima intrare în țară.

InfoMarket

Veniturile încasate la bugetul de stat de către Serviciul Vamal au constituit 519,2 milioane lei

Potrivit Serviciului Vamal, în perioada 10 – 16 decembrie 2018, au fost perfectate per total 12 165 declarații vamale.

La capitolul combaterea fraudelor vamale, pe parcursul săptămânii trecute, au fost relevate 148 de încălcări ale legislației vamale. Cele mai frecvente încălcări se referă la depășirea termenului de aflare pe teritoriul RM a autoturismelor cu numere de înmatriculare străine, încălcarea termenelor de tranzit sau de depunere a declarației vamale, nedeclararea sau declararea neautentică a mărfurilor de larg consum (articole vestimentare și de încălțăminte, piese auto de schimb, bijuterii, produse din tutun etc.).

Totodată, în perioada vizată, au fost întocmite 98 de procese-verbale cu privire la contravenție și aplicare amenzi în sumă de 341 710 lei. În aceeași perioadă, fluxul unităților de transport a constituit 79 738 de traversări. Cele mai mari valori de trafic au fost consemnate la frontiera moldo-română, iar cele mai tranzitate posturi vamale rămân a fi Leușeni și Sculeni, cu 16 619 și respectiv, 12 603 de traversări.

InfoMarket

Stimați acționari S.A. „ARTIMA”

La data de 14 decembrie 2018 a avut loc Adunarea Generală ordinară anuală a acționarilor „ARTIMA” S.A. Cvorumul adunării a constituit 79,2%.

AU FOST APROBATE URMĂTOARELE DECIZII:

1. S-a aprobat „Raportul economico-financiar al Societății pentru anul 2017”.
2. S-a aprobat „Direcțiile prioritare de dezvoltare a Societății în anul 2018”.
3. S-a aprobat „Raportul Consiliului Societății”.
4. S-a aprobat „Raportul Comisiei de cenzori”.
5. S-a aprobat propunerea privind „Distribuirea profitului Societății obținut în anul 2017. – 5% Fondul de rezervă, – 45% Fondul susținerii social-culturale a angajaților, acordarea ajutorului material și organizarea altor acțiuni de caritate. – 50% pentru plata dividendelor. S-a aprobat propunerea privind Normativele distribuirii profitului pentru anul 2018.
6. S-a aprobat „Autentificarea semnăturilor pe procesul-verbal al Adunării Generale a Acționarilor”.

În temeiul Hotărârii Adunării Generale a acționarilor din 14.12.2018 „ARTIMA” S.A. anunță plata dividendelor pentru anul 2017. Lista acționarilor care au dreptul să primească dividende a fost întocmită la situația zilei de 12.11.2018.

Cuantumul dividendelor pe o acțiune aflată în circulație constituie 0,0227 lei.

Forma de plată a dividendelor – mijloace bănești:

- pentru persoanele fizice – plata în numerar.
- pentru persoane juridice – transfer bancar.
- Termenul de plată a dividendelor este stabilit în conformitate cu Legislația în vigoare, începând cu data de 01.03.2019 la sediul Societății: or. Chișinău, str. Calea Leșilor, 6.

Telefon pentru informații – 060102770

SA „JLC”

La data de 21 decembrie 2018 s-a petrecut adunarea generală extraordinară a acționarilor SA „JLC” la care

S-AU APROBAT URMĂTOARELE HOTĂRĂRI:

1. S-a aprobat contractarea creditelor de către societate.
2. S-a aprobat transmiterea în gaj/ipotecă a bunurilor societății.
3. S-a împuternicit administratorul societății cu dreptul de a semna contractele de credit, gaj/ipotecă, fidejusiune, mandat și alte contracte și documente legate de valorificarea creditelor constituirea garanțiilor.
4. Nu s-a aprobat constituirea fidejusiunii societății către persoanele terțe.
5. S-a aprobat solicitarea de la persoanele terțe al acordului privind gajarea bunurilor acestora și constituirea fidejusiunilor intru asigurarea executării obligațiilor viitoare ale societății.
6. S-au autentificat semnăturile Președintelui și secretarului în procesul verbal al adunării generale de către comisia de cenzori.

Hotărârile s-au aprobat cu majoritatea voturilor în conformitate cu legislația în vigoare.

АО «ОЦЕЛКОН»

Решения, принятые на внеочередном общем собрании от 14.12.2018 года.

При кворуме 111498 голосов, или 93,813% от общего количества голосов,

ПРИНЯТЫ РЕШЕНИЯ:

- реализовать участок земли, общей площадью 0,3121 Га, расположенный по адресу – г. Кишинев, ул. Транснистрия 3.
- предоставить полномочия директору Ботезат В. Н. для заключения договора купли – продажи участка земли общей площадью 0,3121 Га.
- протокол внеочередного общего собрания АО «ОЦЕЛКОН», заверяется ревизионной комиссией.

STIMAȚI ACȚIONARI

“MĂRCULEȘTI-COMBI” S. A

Consiliul Societății „Mărculești-Combi” S.A. aduce la cunoștință DVS. despre convocarea Adunării Generale Extraordinare al acționarilor pentru data de 11 ianuarie 2019, ora 11.00, în sediul Societății pe Acțiuni pe adresa: or. Mărculești, r-nul Florești, R.M., convocată în temeiul deciziei Consiliului al „Mărculești-Combi” S.A., din 19 decembrie 2018. Adunarea generală se va desfășura cu prezența acționarilor. Începutul înregistrării acționarilor – 10.00. Începutul adunării – 11.00.

ORDINEA DE ZI:

1. Încheierea tranzacției de proporții, valoarea căreia depășește norma stabilită în art. 82 din Legea privind societățile pe acțiuni, și anume: transmiterea în ipotecă/gaj în favoarea BC “Victoriabank” S.A. a bunurilor societății în vederea asigurării obligațiilor pe credit ce reies din contractul de credit, ce urmează a fi încheiat între “Ancom-Agro” S.R.L. (IDNO 1013607003096) și BC “Victoriabank” S.A.
2. Împuternicirea Directorului General cu dreptul de a semna cu BC “Victoriabank” S.A. acordurile adiționale la contractele de gaj/ipotecă și alte documente ce țin de îndeplinirea obligațiilor față de bancă.
3. Cu privire la autentificarea procesului verbal al adunării extraordinare a acționarilor.

Acționarii pot să se familiarizeze cu materialele ordinii de zi a adunării începând cu 26 decembrie 2018 în sediul societății pe acțiuni pe adresa: or. Mărculești, r-nul Florești, R.M., de la ora 9.00 până la ora 13.00, excepție în zilele de odihnă.

Participantii la adunare vor prezenta buletinul de identitate. Reprezentanții vor mai prezenta procura perfectată conform legislației în vigoare.

C.I.E. «Moldexpo» S.A.

Anunț cu privire la desfășurarea concursului de selectare a tipografiei care va tipări materialele publicitare și informaționale pentru C.I.E. Moldexpo S.A.

Centrul Internațional de Expoziții Moldexpo S.A. anunță despre desfășurarea concursului de selectare a tipografiei care va tipări materialele publicitare și informaționale pentru C.I.E. Moldexpo S.A.. Ofertele vor fi prezentate pînă pe data de 11.01.2019, ora 10.00, pe adresa mun. Chișinău, str. Ghiocelilor 1, C.I.E. Moldexpo S.A., Oficiul departamentului expoziții, et. 2, cab. nr. 1.

Telefon informații: +373 22 810-454, +373 68077797; e-mail: marketing@moldexpo.md; persoana de contact: Nadejda Rațeeva.

Deschiderea ofertelor va avea loc în prezența ofertanților, la 11.01.2019, ora 10.30, la sediul C.I.E. Moldexpo S.A., pavilionul central, etajul 2, sala de conferințe.

Detalii despre condițiile de participare la licitație le veți găsi pe site-ul www.moldexpo.md.

C.I.E. «Moldexpo» S.A.

Объявление о проведении конкурса по подбору типографии на оказание услуг печати рекламных и информационных материалов для C.I.E. Moldexpo S.A.

Международный выставочный центр Moldexpo S.A. объявляет конкурс по подбору типографии на оказание услуг печати рекламных и информационных материалов для C.I.E. Moldexpo S.A. Предложения подаются до 11.01.2019 г., 10:00 часов, по адресу: мун. Кишинэу, ул. Гиочеилор №1, C.I.E. Moldexpo S.A., Офис департамента выставок, 2-й этаж, кабинет №1.

Телефон для информации: +373-22810454, +373-68077797; e-mail: marketing@moldexpo.md; контактное лицо: Надежда Рацеева

Открытие предложений состоится в присутствии участников, 11.01.2019 г., в 10:30 часов, в C.I.E. Moldexpo S.A., центральный павильон, 2 этаж, конференц-зал.

Подробная информация об условиях участия в тендере на сайте www.moldexpo.md

CAPITAL Market

Împreună în lumea finanțelor

Secția de marketing
Tel.: +373 69 821216

“BANCA DE ECONOMII” S.A.

în lichidare

/IDNO-100360002549/

aduce la cunoștință potențialilor cumpărători despre desfășurarea la Bursa de Valori a Moldovei a licitațiilor “cu strigare”, de vânzare a bunurilor mobile (valori mobiliare) în loturi unice în perioada de expunere 21.01.2019 – 31.01.2019 după cum urmează:

SA “Magistrala” (IDNO-1002602003473) cantitate acțiuni 43 689 la preț per acțiune – 4,71 lei, valoarea totală 205,775.19 lei.

Bunurile mobile se vând în condiții speciale care sunt prevăzute de actele interne ale emitenților nominalizați și de legislația RM.

Doritorii pot lua cunoștință de bunurile expuse la vânzare și procedura de vânzare a activelor nominalizate, în zilele de lucru orele 10:00–16:00, la sediul “BANCA DE ECONOMII” S.A. în lichidare pe adresa: mun. Chișinău, bl. Mircea cel Bătrân, 23 (tel. 067218127) și la societatea de investiții „VALINVEST” S.A. pe adresa: mun. Chișinău, str. Gh. Iablocikin 5/1 (tel. 22-12-55, 079778164).

SA „Incomlac”

La data de 20 decembrie 2018 s-a petrecut adunarea generală extraordinară a acționarilor SA „Incomlac” la care

S-AU APROBAT URMĂTOARELE HOTĂRĂRI:

1. Nu s-a aprobat contractarea creditelor de către societate.
2. S-a aprobat transmiterea în gaj/ipotecă a bunurilor societății.
3. S-a împuternicit administratorul societății sau în lipsa administratorului un membru al consiliului cu dreptul de a semna contractele de credit, gaj/ipotecă, fidejusiune, mandat și alte contracte și documente legate de valorificarea creditelor constituirea garanțiilor.
4. S-a aprobat constituirea fidejusiunii societății către persoanele terțe.
5. Nu s-a aprobat solicitarea de la persoanele terțe al acordului privind gajarea bunurilor acestora și constituirea fidejusiunilor intru asigurarea executării obligațiilor viitoare ale societății.
6. S-au autentificat semnăturile Președintelui și secretarului în procesul verbal al adunării generale de către comisia de cenzori.

Hotărârile s-au aprobat cu majoritatea voturilor în conformitate cu legislația în vigoare.

Compania de Asigurări

“Moldova-Astrovaz” SA

La data de 19 decembrie 2018 în incinta oficiului amplasat pe adresa: mun. Chișinău, str. A. Șciusev 42 a avut loc Adunarea Generală Extraordinară a Acționarilor cu prezența acționarului unic al CA “Moldova-Astrovaz” SA. cu o cotă de participare la capitalul social – 100%, nr. de acțiuni 250 buc.

DUPĂ DEZBATERI ȘI DELIBERĂRI, ACȚIONARUL PREZENT A HOTĂRÎT CU UNANIMITATE URMĂTOARELE:

- 1.1 A constitui Comitetul de Audit;
- 1.2 A aproba Regulamentul Comitetului de Audit;
- 1.3 Aprobarea noului Cod de Guvenanță Corporativă;
- 2.1 Repartizarea beneficiului;
- 2.2 Majorarea capitalului social cu 2 100 000 lei.

În atenția acționarilor “HOLDA ARGINTIE” S.A.!

Organul executiv al Societății, în baza deciziei Consiliului societății din 20.12.2018, anunță convocarea adunării generale extraordinare a acționarilor, cu prezența acționarilor, pentru data de 25.01.2019, pe adresa: str. Calea Leșilor, 10, mun. Chișinău.

ORDINEA DE ZI:

1. Cu privire la încheierea unei tranzacții de proporție.
2. Cu privire la împuternicirea persoanelor fizice cu dreptul de a semna documentele aferente încheierii tranzacției de proporție din numele Societății, precum și a altor acte necesare.
3. Autentificarea semnăturilor președintelui și secretarului adunării pe procesul verbal al adunării generale a acționarilor de către comisia de cenzori a societății.

Începutul înregistrării: 10-30.

Începutul adunării: 11-00.

Lista acționarilor, cu dreptul de a participa la adunarea generală este întocmită la data de 21.12.2018.

Acționarii pot lua cunoștință cu materialele ordinii de zi a adunării generale începând cu data de 15.01.2019, pe adresa: str. Calea Leșilor, 10, mun. Chișinău, în zilele de lucru de la 16-00 pînă la 17-00.

Acționarii vor avea asupra lor pașaportul sau buletinul de identitate, extrasul din registru, iar în cazul transmiterii dreptului de vot – procură autentificată în modul stabilit.

Organul executiv al Societății

Aviz S.A. “Agro-Fortus”

Conform art. 125, 126 alin (4) al Legii nr. 171 din 11.07.2012

I. “Agro-Fortus” SA IDNO - c/f 1006602006601 un emitent, ale cărui valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o MTF, înregistrată la 04.11.1996 cu numărul înregistrării №148015365.

Sediul emitentului: Republica Moldova, or. Rîșcani, str. Independenței 147, tf.: 0256-23080.

Codul ISIN al valorilor mobiliare: MD14A-GFO1006.

II. Deținătorii de valori mobiliare în cadrul 15 tranzacții extrabursiere pe piața MTF din 12.12.2018:

1) Cumpărător pers. juridică–SA “Avis-Nord”:

Date despre tranzacție: Acțiuni deținute până la tranzacție – 239456 (73,48%). Numărul, cota valorilor mobiliare în cadrul tranzacției– 5639 un. (1,73%). După tranzacție 245095 un. (75,21%). Numărul, cota valorilor mobiliare deținute după tranzacție în comun cu persoanele ce activează în mod concertat 245095 un. (75,21%).

2) Vînzători – 15 Pers. fizice:

Date despre tranzacții: Acțiuni deținute până la tranzacție – 5639 un. (1,73%); numărul, cota valorilor mobiliare înstrăinate în cadrul tranzacției – 5639 un. (1,73%); după tranzacție 0 un. (0,00%); numărul, cota valorilor mobiliare deținute după tranzacție în comun cu persoanele ce activează în mod concertat 0 (0,00%).

III. Deținătorii de valori mobiliare în cadrul tranzacției bursiere pe piața MTF din 14.12.2018:

1) Cumpărător pers. juridică–SA “Avis-Nord”:

Date despre tranzacție: Acțiuni deținute până la tranzacție – 245095un. (75,21%); numărul, cota valorilor mobiliare obținute în cadrul tranzacției– 17065un. (5,24%); după tranzacție 262160 un. (80,45%); numărul, cota valorilor mobiliare deținute după tranzacție în comun cu persoanele ce activează în mod concertat 262160 (80,45%).

2) Vînzător Pers. juridică – SC “ANDIGOR” SRL:

Date despre tranzacție: Acțiuni deținute până la tranzacție – 17065un. (5,24%); numărul, cota valorilor mobiliare înstrăinate în cadrul tranzacției– 17065un. (5,24%); după tranzacție 0 un. (0,00%); numărul, cota valorilor mobiliare deținute după tranzacție în comun cu persoanele ce activează în mod concertat 0 un. (0,00%).

Stimate acționar

al ÎP “Costești” S.A.!

ÎP “Costești” SA, Vă aduce la cunoștință că la 17.12.2018, de către Consiliul Societății, a fost hotărîtă convocarea adunării generale extraordinare a acționarilor, care va avea loc la 15.01.2019, la ora 11.00, pe adresa: r. Ialoveni, s. Costești, str. Ștefan cel Mare, 71.

ORDINEA DE ZI A ADUNĂRII GENERALE EXTRAORDINARE A ACȚIONARILOR:

1. Cu privire la introducerea modificărilor și completărilor la Statutul Societății;
2. Cu privire la împuterniciri.
3. Cu privire la autentificarea procesului verbal al adunării generale extraordinare a acționarilor.

Adunarea va fi ținută cu prezența acționarilor la orele 11.00, în incinta Societății pe adresa: r-l Ialoveni, s. Costești, str. Ștefan cel Mare, 71

Lista acționarilor, cu dreptul de a participa la adunarea generală este întocmită la data de 21.12.2018.

Înregistrarea participanților va începe la orele 10.00 și pînă la orele 10.55, în incinta Societății pe adresa: r-l Ialoveni, s. Costești, str. Ștefan cel Mare, 71

Acționarii pot lua cunoștință cu materialele ordinii de zi, începînd cu 03.01.2019 de la orele 10.00 pînă 15.00 la sediul Societății pe adresa: r-l Ialoveni, s. Costești, str. Ștefan cel Mare, 71

Acționarii trebuie să aibă buletinul de identitate, iar reprezentanții procură perfectată în conformitate cu legislația în vigoare.

Что произойдет с экономикой в 2019 году? Прогнозы скромные

2

Излишний оптимизм банкиров может привести к увеличению долгов населения

3

Годовые отчеты и объявления эмитентов

5

Объем инвестиций в сельское хозяйство Молдовы в 2018 г. вырос на 22% и превысил 6 млрд леев (\$346,5 млн). Как передает “ИНФОТАГ”, об этом сообщил министр сельского хозяйства, регионального развития и окружающей среды Николае Чубук, представляя отчет о деятельности министерства в уходящем году.

По его словам, увеличение объемов инвестиций за счет государственных программ и внешней поддержки привело к повышенному спросу на государственные субсидии, которых было запрошено более чем на 1 млрд леев (две трети за инвестиции в закупку послеуборочного оборудования и сельскохозяйственной техники).

“Рост обусловлен тем, что сельхозпроизводители начали понимать важность инвестиций, без которых невозможно создать эффективный и конкурентоспособный сектор. Впервые зафиксирован такой большой спрос на субсидии, что подтверждает интерес фермеров к инвестированию и положительную динамику развития сектора”, – считает Чубук.

По его словам, в этом году около 7,4 тыс. фермеров подали заявки в Агентство по интервенциям и выплатам в сельском хозяйстве (AIPA) для получения субсидий, что на четверть больше прошлогоднего уровня.

Министр сообщил, что общий объем сельскохозяйственной продукции вырос на 12%, экспорта – на 15,5%, более 50 тыс. граждан получили доступ к канализации и водопроводу,

Объем инвестиций в сельское хозяйство Молдовы вырос на 22%

а благодаря различным проектам по поддержке предпринимательства в области сельского хозяйства открыто порядка 60 предприятий.

Согласно отчету, в рамках проекта “Сады Молдовы”, рассчитанного на 2016 – 2022 гг., фермерам предоставлено порядка 9,8 млн евро в виде кредитов

на выгодных условиях. Впервые в этом году кредит можно получить на развитие не только многолетних насаждений, но и овощных культур.

Более 30 нормативных документов приведены в соответствии с положениями Соглашения об ассоциации РМ – ЕС и предприняты меры по консоли-

дации институциональных возможностей учреждений, подведомственных министерству. Это стало возможным благодаря Европейской программе развития сельского хозяйства и сельских районов в странах Европейского соседства (ENPARD) и различным техническим проектам.

Курс валют на 26.12.2018 г.

Валюта	Ставка	Курс
USD	1	17.2620
EUR	1	19.7167
UAH	1	0.6298
RON	1	4.2483
RUB	1	0.2518

Внимание читателей!

Газеты Capital Market можно приобрести в следующих региональных киосках Moldpresa в:

Бельцах: №132; 133; 156
Комрате: №169
Кагуле: №170
Оргееве: №150
Хынчештах: №161
Сороках: №223

Кроме того, любой номер газеты или копию можно приобрести в редакции газеты Capital Market по адресу: Кишинев, ул. В. Александри, 115.

CAPITAL Market

ВНИМАНИЮ АКЦИОНЕРНЫХ ОБЩЕСТВ!

Объявления и годовые отчеты эмитентов принимаются по адресу:
ziarulcm@gmail.com
тел.: 022 22-12-87;
факс: 022 22-05-03

Внимание читателей и подписчиков!

Доводим до вашего сведения, что в следующем году первый номер газеты Capital Market выйдет 9 января.

Редакция газеты «Capital Market»

Дорогие друзья!

Газета Capital Market желает Вам счастливого Нового года и Рождества, счастья, тепла и любви!

Пусть в 2019 году исполнятся все Ваши мечты и желания!

От всей души желаем праздничного настроения в эти дни!

С Новым годом!

Коллектив газеты Capital Market

Уважаемые коллеги!

Сердечно поздравляем Вас по случаю зимних праздников и желаем Вам здоровья, счастья, богатства и процветания!

Пусть в 2019 году исполнятся все Ваши мечты и желания. Желаем Вам счастливого Нового года и Рождества!

С Новым годом!

С уважением,
Административный совет и коллектив
Национальной комиссии по финансовому рынку

Что произойдет с экономикой в 2019 году? Прогнозы скромные

И власти, и международные финансовые организации, и эксперты ожидают спада темпов роста молдавской экономики в 2019 году.

Независимый аналитический центр Expert-Grup опубликовал свое ежегодное экономическое исследование MEGA, где дал свои прогнозы относительно развития экономики в будущем году. «В 2019 году экономика страны вырастет всего на 3,5%», – считают эксперты, и некоторые оценили эти прогнозы как «пессимистические».

По моему мнению, прогнозы Expert-Grup несколько не мрачны и не пессимистичны, а, скорее, взвешенные и умеренные. Они ниже прогнозов экспертов на 2018 год, оценивающих «рост молдавской экономики от 4,2 до 4,6%». Но падение темпа роста до 3,5-4% прогнозирует и Международный валютный фонд, и Министерство экономики и инфраструктуры, и Европейский банк реконструкции и развития, а также другие организации.

Аналитики предсказывают рост ВВП в 3,5% по пессимистическому сценарию, и 5,2% – по оптимистическому, «намного меньше оптимального уровня роста в 7-8%».

Ссылаясь на проект бюджета на будущий год, эксперты обращают внимание, что «проект бюджета базируется на слишком оптимистичных темпах роста некоторых категорий доходов, а политический контекст, учитывая выборы на национальном и местном уровнях, может привести к новым обязательствам текущих бюджетных расходов. Оба прогноза говорят о более низком уровне доходности национального публичного бюджета, чем об этом заявляют власти – минус 700 млн леев (оптимистический прогноз) и минус 3100 млн леев (пессимистический прогноз). Если оправдаются опасения о неполучении внешней помощи и не будут получены запланированные доходы от пошлин и налогов, то Правительство обратится к займам на внутреннем рынке и

даже к повышению некоторых налогов».

КАКОВЫ РИСКИ?

По мнению Expert-Grup, среди рисков, угрожающих прогнозам на 2019 год, – политический климат, который может вмешаться в экономику и повлиять на сбалансированность национального публичного бюджета. Эксперты считают, что неожиданная отставка 20 ноября главы НБМ увеличивает неопределенность в отношении того, насколько Нацбанк останется верен стратегии прямого сдерживания инфляции, а также сможет обеспечить сохранение стабильности цен в среднесрочной перспективе. Традиционной угрозой остаются и метеорологические условия.

В качестве рекомендаций эксперты подтверждают необходимость принятия осторожной и сдержанной налоговой политики на 2019 год для обеспечения стабильности налоговой и бюджетной системы в среднесрочной и долгосрочной перспективах. В сфере надзора за финансовой системой надо принять ряд мер технического характера, позволяющих лучше оценить риски, связанные с финансированием физических лиц небанковскими кредитными организациями, а также усилить расследование банковской кражи и обеспечить реальный возврат обнаруженных активов.

После сокращения взносов социального страхования для работодателей, эксперты советуют принять пакет мер для борьбы с нелегальным трудоустройством.

ПРОГНОЗЫ МИНЭКОНОМИКИ: РОСТ В 4,0%

Обновленный прогноз Министерства экономики и инфраструктуры макроэкономических показателей на 2019 год указывает на рост экономики в 4%, после роста в 4,5% в 2016 – 2018 гг. Валовой внутренний продукт превысит впервые 200 миллиардов леев.

«Положительные тенденции развития национальной экономики в 2018 году (более высокая

динамика, чем предполагалось в процессе разработки предварительного прогноза в марте) сохранятся и в следующем году», – сообщает Минэкономики. Темпы реального роста ВВП повышены с 3,8% до 4,0%, «в основном как следствие налоговой реформы по введению единой ставки подоходного налога для физических лиц: это сделает возможным рост доходов населения и затем станет стимулом для внутреннего потребления и, соответственно, экономического роста». Реальный рост заработной платы и пенсий, а также увеличение денежных переводов из-за рубежа приведут к росту потребления.

Каковы же риски по мнению Министерства экономики и инфраструктуры? Сокращение внешнего спроса может привести к «снижению экспорта и денежных переводов и затем к сокращению объемов промышленного производства, потребления населения и увеличению безработицы». Подорожание национальной валюты стимулирует импорт и негативно отражается на экспорте. Так, «есть риск недооценки и переоценки прогноза объемов импорта и экспорта». Минэкономики также считает, что неблагоприятные климатические условия, которые сложно спрогнозировать, могут отразиться на снижении объемов сельскохозяйственной продукции. Кроме того, «политическая нестабильность плохо отражается на экономической и инвестиционной деятельности, усиливает социальную напряженность и ведет к макроэкономической нестабильности». Министерство учитывает и «экономический дисбаланс,

созданный в результате политических мер, принятых в предвыборный период (2018 и 2019 гг.)».

ЕБРР ПЕРЕСМОТРЕЛ ПРОГНОЗ В СТОРОНУ СНИЖЕНИЯ

Европейский банк реконструкции и развития (ЕБРР) пересмотрел оценки роста экономики Республики Молдова в 2018 году на 4,0%. Об этом сообщается в ноябрьском докладе «Перспективы региональной экономики» (Regional Economic Prospect). В мае прогноз составлял 4,5% роста.

Прогнозы ниже средних по региону. Банк прогнозирует для Восточной Европы и Кавказа, в том числе и Молдовы, экономический рост в среднем 3,2 в 2019 году против 3,1% в мае. ЕБРР отмечает, что Программа с МВФ является важным условием реформ и макроэкономической стабильности, и ее следует внедрять без задержек».

ВСЕМИРНЫЙ БАНК: В 2018 – 2020 ГГ. РОСТ СОСТАВИТ В СРЕДНЕМ 4%

Согласно докладу Всемирного банка «Перспективы молдавской экономики», ВВП Молдовы в 2018 г. вырастет на 4,8%. При этом эксперты ВБ ожидают более низкого роста молдавской экономики в 2019 и 2020 гг. – на 3,8% и соответственно на 3,5%.

Увеличение объема денежных переводов, а также улучшение ситуации в финансовом секторе, в бизнес-деятельности обеспечит поддержку частных инвестиций и будет содействовать накоплению финансовых запасов.

Надежный внутренний спрос приведет к устойчивому увеличению импорта и, как следствие, – к

отрицательному вкладу чистого экспорта в рост экономики. К росту государственных расходов в краткосрочной перспективе приведут парламентские выборы 2019 г. К 2020 г. темпы роста экономики Молдовы будут более умеренными и составят 3,5%. Как ожидается, дефицит бюджета достигнет максимума в 2,7% ВВП в 2019 г. С учетом роста потребления и импорта, дефицит текущего счета достигнет -6,9% ВВП, однако останется ниже среднего исторического показателя из-за продолжающегося оживления притока иностранной валюты.

В связи с укреплением молдавского лея, наряду с менее слабым внешним инфляционным давлением и более низкими тарифами, в 2018 г. ожидается умеренный рост инфляции (3,8%), которая может постепенно вырасти в среднесрочной перспективе в связи с высоким внутренним спросом и корректировкой регулируемых цен во второй половине 2019 г. Согласно прогнозам ВБ, в 2019 г. рост инфляции составит 4,7%, в 2020 г. – 5%.

Эксперты Всемирного банка указывают на ряд рисков, которые могут повлиять на развитие молдавской экономики. В их числе – низкая производительность, снижение объемов внешней помощи, неэффективные государственные расходы. Затянувшаяся политическая поляризация может ограничить приток иностранных и внутренних инвестиций, столь необходимых для повышения производительности и конкурентоспособности экспорта, тем самым провоцируя хроническую уязвимость экономики перед внешними рисками.

Чтобы смягчить перечисленные риски, власти Молдовы должны предпринять усилия по улучшению системы юстиции, инвестиционного климата и деловой среды. Также благоприятно отразится повышение качества человеческого капитала – по этому показателю у Молдовы отмечается прогресс, хотя индекс человеческого развития (0,58) остается ниже среднего показателя в регионе. Согласно последнему Индексу человеческого развития, Молдова находится на 75-м месте среди 157 стран мира.

Влад БЕРКУ

Молдавские пчеловоды будут экспортировать сертифицированный органический мед

Около 50 пчеловодов нашей страны будут экспортировать сертифицированный органический мед. Это стало возможно после ряда процедур, позволивших производить экологически чистый, органический мед.

При поддержке Проекта USAID «Прогрессивное сельское хозяйство в Молдове» компания Regina Naturii помогла ряду пчеловодов производить органический мед для экспорта на европейский рынок. В течение 12 месяцев пчеловоды выполняли ряд требований, которые позволяют им получить сертификаты. Обязательными требованиями для сертификации стали, например, ульи и материалы для пчеловодства из натуральных материалов, размещение пасек вдали от различных источников загрязнения и др.

Пчеловод, прошедшая период конверсии, Виктория Сакарэ сообщила, что этот шаг предпринят по ряду соображений, среди которых наличие внешнего рынка для продажи экологического меда и выгодная цена. «Также размещение пасеки в зоне, изолированной от взаимодействий с ульями других пчеловодов, сокращает риск заражения пчел. Сегодня потребители меда заинтересованы в безопасном продукте, и сертификат, который мы получим, подтвердит

экологическую чистоту нашего меда», – добавила В. Сакарэ.

Отметим, что благодаря Соглашению о создании углубленной и всеобъемлющей зоны свободной торговли, подписанному в 2014 году между Республикой Молдова и Европейским союзом, мед, импортируемый из Молдовы, облагается нулевой пошлиной. В соответствии с нынешним законодательством, Молдова может поставлять мед на рынок ЕС в неограниченных количествах.

По данным специалистов, органический мед стоит на международном рынке на 50% дороже.

В 2019 году пчеловоды надеются получить около 150 тонн органического меда, и он будет экспортироваться, как в упаковке, так и без нее.

Специалист по маркетингу Ассоциации Moldova Fruct Адриан Кожокару ранее сообщил, что хотя многие молдавские компании обладают опытом поставок в ЕС, необходимо приложить еще усилия, чтобы переработанные молдавские фрукты или мед заняли уверенные позиции на европейских рынках. По его словам, в настоящее время большую часть экспорта составляют продукты в виде ингредиентов, добавок. «Для получения устойчивого долгосрочного спроса нужно добиться лояльности конечного потребителя, что означает другой подход к качеству, упаковке, реализации и продвижению продукта», – отметил представитель Ассоциации Moldova Fruct.

Представители Национального агентства по безопасности пищевых продуктов провели оценку ситуации в сфере пчеловодства накануне холодного сезона. В итоге выяснилось, что большинство пасек расположено согласно правилам, обладают достаточным объемом питания и готовы к зиме. Состояние пчел удовлетворительное – хорошее. Хозяйства пасек применяют различные методы защиты от инфекционных заболеваний и паразитов.

По информации Национального агентства по безопасности пищевых продуктов, производительность пчел составила 35 кг в Тараклийском районе, 35 кг – в Вулканештах, 34 кг – в Новых Анехах, 32 кг – в Штефан Водэ, 31 кг – в Теленештах и по 29 кг в Кантемирском и Ниспоренском районах. Незначительный рост отмечен в южных районах, где производительность одной пчелиной семьи составляет 28-29 кг меда. В Центре и на Севере эти показатели составили 14 и соответственно 27 кг.

По данным Национального агентства по безопасности пищевых продуктов, в настоящее время в Республике Молдова насчитывается свыше 6800 пасек с около 225 тысячами пчелиных семей. Согласно официальным данным, в 2018 году было произведено около 5000 тонн меда. Средняя продуктивность пчелиной семьи составила 23 кг, что на два килограмма меньше, чем в прошлом году.

Вместе с тем около 2700 тонн меда были экспортированы в ЕС, который в настоящее время является основным рынком сбыта для молдавских пчеловодов. Больше всего меда было поставлено в Румынию – 492 тонны, Италию – 465 тонн, Францию – 357, Германию – 319, Польшу и Словакию – по 300 тонн.

Лилия АЛКАЗЭ

Излишний оптимизм банкиров может привести к увеличению долгов населения

В результате более строгих правил кредитования, введенных НБМ, в молдавских банках скопились огромные запасы денег. Объяснением тому служит более быстрый рост вкладов, по сравнению с кредитами.

«Бизнес-модель банков направлена на категории клиентов, которых в какой-то мере игнорировали до сих пор, а именно население, которому предлагают потребительские и ипотечные кредиты. Новая нормативная база, основанная на стандартах регулирования Базель III, предписывает банкам диверсификацию портфеля клиентов и качественное управление рисками. Новый режим вводит и повышенную ответственность руководства в том, что касается соблюдения норм кредитования, что в нынешних условиях превращается в более высокую защиту от риска. Хотя необходимость реформирования деятельности банков не ставится под сомнение, тем более в свете банковского мошенничества, неодинаковое регулирование и надзор в сегментах финансового рынка отражается по-разному на предложениях кредитования. Внимание банков направлено на обеспечение посредничества и диверсификацию рисков. В то же время небанковское кредитование вызывает асимметричную конкуренцию банков на рынке кредитования и жесткую конкуренцию за финансовые ресурсы на фоне растущего объема займов от юридических лиц и привлечения скрытых вкладов от населения», – говорит Александр Фала из Expert – Grup.

Впервые после кризиса 2014 – 2015 гг., в 2018 году отмечается положительный темп роста банковского кредитования, особенно в сегменте физических лиц. Эта тенденция будет углубляться на фоне продолжения в будущем году действия программы Prima Casa. В то же время в условиях снижения процентных ставок и повышенного внимания банков к категориям клиентов – физических лиц, спрос на потребительские кредиты будет и далее расти. Более того, расширение деятельности компаний по микрофинансированию, лизинговых компаний и ссудо-сберегательных ассоциаций, чьи ресурсы в основном предназначены бытовым потребителям, определяет перспективу еще большего роста. В этих условиях можно говорить об увеличении вновь выданных кредитов в 2018 году примерно на 30% по сравне-

нию с предыдущим годом, а если учесть и небанковские займы, то рост может превысить 40%.

Среди вероятных угроз экономисты называют рост уровня долгов семей с низкими доходами, возврат кредитов которыми составляет определенную проблему. Больше всего проблем появляется в сфере потребительских кредитов, когда клиент теряет место работы или заболевает. Долги растут и среди клиентов с высокими доходами. Более того, возврат долгов может стать проблемой, если цена квартир резко упадет на фоне увеличения ипотечных займов, выданных посредством программы Prima Casa.

ДВЕ ТРЕТИ БАНКОВСКИХ КРЕДИТОВ ВЫДАЕТСЯ ФИЗИЧЕСКИМ ЛИЦАМ

Сектор финансовых услуг развивается очень быстро, доступ к довольно широкой гамме продуктов и услуг становится проще. Но для многих потребителей эти продукты сложны, а будущие результаты трудно оценить. Отсутствие однородной информации по-прежнему представляет собой серьезную проблему: даже просто финансовый продукт может казаться сложным для простого потребителя, который не обладает полной информацией или вообще не знаком с финансовой сферой.

Эксперт-экономист IDIS Viitorul Вячеслав Ионицэ считает, что портфель кредитов в банковской системе, после длительного периода сокращения, в 2018 году дает первые признаки возрождения. С октября 2014 года и до февраля 2018 года объем займов в банковской системе снизился на 15,8 млрд леев, с почти 48 млрд леев до чуть более 32,1 млрд. Две трети увеличения кредитного портфеля банковской системы обеспечено займами для физических лиц, а именно: 902 млн леев – на приобретение недвижимости и 862 млн леев – потребительские кредиты. Из реального сектора экономики выделяются сельское хозяйство и перерабатывающая промышленность, которые значительно увеличили портфель кредитов.

Сейчас у банков две основные задачи: рост объема кредитов и сокращение доли подозрительных и плохих кредитов. Политика кредитования сводится к кредитованию лучших плательщиков. Физические лица обладают самой низкой долей подозрительных и плохих кредитов, поэтому и представляют повышенный интерес для банков. Из общей суммы в 34,9 млрд леев кредитного портфеля банковской системы (октябрь

2018 г.) МАИВ сейчас принадлежит 12,2 млрд леев, Moldindconbank – 6,7 млрд леев и Mobiasbancă – 5,3 млрд леев. Первой тройке банков вместе принадлежит 70% совокупного кредитного портфеля.

В то же время, согласно публикации MEGA, миграция спроса на кредиты в небанковский финансовый сектор на фоне более легких условий кредитования вызывает жесткую конкуренцию для банков. В этом смысле финансовая система нуждается в едином регулировании как на уровне управления рисками, так и на уровне защиты вкладчиков в случае вложения сбережений. На данный момент в деятельности сектора небанковского кредитования существует много пробелов, например неудачное управление, низкий уровень надзора или привлечение скрытых вкладов от физлиц. Более того, отсутствие полной информации о цепи долгов клиентов может увеличить уровень задолженности дебиторов физических лиц, финансовых учреждений в отдельности и даже целых секторов экономики.

БАНКИ ПРЕДПОЧИТАЮТ ГОСУДАРСТВЕННЫЕ ЦЕННЫЕ БУМАГИ

«Относительно малые размеры и избыточная концентрация национальной экономики снижает возможности банков по диверсификации рисков и, соответственно, удовлетворению спроса на кредиты. Источники финансирования банковских активов остаются устойчивыми, там доминируют вклады физических лиц. Они составляют около 50% всех пассивов, чуть сократившись на фоне вкладов, осуществляемых юридическими лицами. Однако главная проблема заключается в коротком сроке вкладов. Более половины вкладов населения и компаний – это вклады до востребования или сроком до года. Кроме того, снижение процентных ставок привело к риску миграции сбережений к текущему потреблению или к альтернативным инструментам, например в сектор недвижимости, где отдача по-прежнему высока. Доля кредитных резервов в совокупных активах составляет 43%, что на 10 п. п. меньше, чем 10 лет назад. То есть наблюдается высокий уровень ликвидности, которая может быть направлена на развитие экономики, но нежелание рисковать и пруденциальные ограничения, введенные НБМ, приводят к тому, что банковский кредит становится менее доступным определенным экономическим группам», – отмечается в публикации MEGA.

Виктор РСУ

ТЕЛЕФОН ДОВЕРИЯ

Телефон доверия был создан в целях более эффективного сотрудничества с гражданским обществом по предупреждению нарушений и служебных злоупотреблений, уже допущенных или допускаемых сотрудниками Национальной комиссии по финансовому рынку, а также профучастниками, работающими на рынке ценных бумаг, страхования, микрокредитования и коллективных инвестиций.

Телефон доверия: (+373 22) 859-405.

E-mail: info@cnpf.md

Moldovagaz, Gas Natural Fenosa Furnizare Energie, Rompetrol Moldova, Lukoil-Moldova и Energocom – крупнейшие по обороту предприятия Молдовы в 2017 г.

Таковы результаты исследования Национального бюро статистики «Результаты структурного обследования предприятий Молдовы за 2017 год», в котором представлена информация по уровню концентрации предприятий (по обороту) в основных отраслях экономики.

Так, самая высокая концентрация в 2017 г. зарегистрирована в сфере производства и обеспечения электро- и теплотенергией, газом, горячей водой и кондиционирования воздуха, где на компании Moldovagaz, Gas Natural Fenosa Furnizare Energie, Energocom, Termoelectrica и Furnizarea Energiei Electrice Nord пришлось 82,2% оборота отрасли. На этих предприятиях трудоустроено более 21% всех работников отрасли. В целом оборот 57 предприятий этой отрасли составил в 2017 г. 21,48 млрд леев, на них трудоустроено более 11,3 тыс. человек.

В секторе водоснабжения, очистки и обработки отходов 5 предприятий – лидеров обеспечили более 75,2% оборота: это Metalferos, Apa-Canal Chisinau, Autosalubritate, Apa-Canal Balti и Acva-Nord. В этих компаниях также работает около 32,7% всех работников отрасли. По данным статистики, оборот 403 предприятий этой отрасли в 2017 г. составил 2,8 млрд леев, на них трудоустроено более 8 тыс. человек.

Третье место по уровню концентрации предприятий – в секторе информационных технологий и связи – 59,1% оборота обеспечили компании Orange, Moldtelecom, Moldcell, Bass Systems и International Services Dara Processing (в первой пятёрке компаний работает 25,7% работников этого сектора). Общий оборот сектора ИТ (1453 предприятия с 17 тыс. работниками) составил 11,2 млрд леев.

Высокая концентрация предприятий отмечена в сфере транспорта и хранения (33,9% оборота и 22,6% работников отрасли). В первую пятёрку лидирующих компаний вошли Air Moldova, Calea Ferata din Moldova, Fly One, Avia Invest, Moldovatrangaz. Оборот этой отрасли (2,1 тыс. предприятий с 42,3 тыс. работников) в целом составляет 18,3 млрд леев.

По сектору «Гостиницы и предприятия общественного питания» уровень концентрации составляет 27,4% (Trabo-Plus, Leogrand Hotel, Food Planet Restaurants, Beermaster и Aeroport Catering). Из 14,5 тыс. работников этой отрасли в ТОП-5 компаний трудоустроено 17,5%. Всего оборот 1359 предприятий этого сектора в 2017 г. превысил 3,1 млрд леев.

В обрабатывающей промышленности уровень концентрации в пятёрке крупнейших предприятий составил 12,5% (Lear Corporation, Sudzucker-Moldova, JLC, Supraten, GG Cables&Wireless EE). В этих компаниях работает 5,2% всей среднесписочной численности работников в обрабатывающей промышленности. Всего в этом секторе действует 3643 предприятия (более 97 тыс. сотрудников), а оборот отрасли составляет 48,7 млрд леев.

В строительной отрасли 5 компаний-лидеров обеспечили 12,6% оборота и 2,3% рабочих мест – Strabag, Aledum-Farm, Kirsan Com, Exfactor – Grup Construct, Astercon-Grup. Всего в строительной отрасли зарегистрировано 2233 предприятия (26,3 тыс. работников) с совокупным оборотом 15,5 млрд леев.

Самый низкий уровень концентрации компаний зарегистрирован в торговле: на долю компаний Rompetrol-Moldova, Lukoil-Moldova, Agrofloris-Nord, Petrom-Moldova и Moldretail Group пришлось около 9,9% оборота всего сектора и 3% всех работников. Всего в сфере торговли действует 1505 предприятий (110,9 тыс. человек), а оборот отрасли составляет почти 155 млрд леев.

По другим отраслям уровень концентрации представлен без указания компаний – лидеров. Так, в сфере операций с недвижимостью уровень концентрации первой пятёрки компаний составил 20,3%, в секторе профессиональной, научной и технической деятельности – 20,5%; в секторе административной деятельности и дополнительных услуг в данной области – 28,7%; предоставлении прочих видов услуг – 27,5%.

InfoMarket

CAPITAL Market

Периодическое издание НКФР

Индекс подписки:
Moldpres: 67770. Poșta Moldovei: PM21700
Издатель: CAPITAL MARKET I.S.
Регистрационный №:
1003600114204, 27 октября 2003 года
Учредитель: Национальная Комиссия по финансовому рынку
Административный совет:
Председатель: Нина ДОСКА,
Елена ВАСИЛАКЕ, Михай ДОРУК,
Рамона НИКУЛЧА, Александру КИРТОКА.
Главный редактор:
Геннадий ТУДОРЯНУ
Тел.: /373 22/ 229-445
Заместитель главного редактора:
Лилия АЛКАЗЭ
Специалист по связям с общественностью
Борис ЕРУШЕВСКИ

Прием объявлений и отчетов:
zianulcm@gmail.com
Тел.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58
Факс: /373 22/ 22-05-03
Адрес: ул. Василе Александри, 115.
(Угол бул. Штефан чел Маре)

Cod IBAN: MD69VI00022249111050MDL
BC "Victoriabank", SA., fil.11, Chișinău,
BIC VICBMD2X883.

В номере использованы материалы информационных агентств "Moldpres" и "InfoMarket".
Статьи, помеченные знаком публикуются на правах рекламы.
Каждый материал, опубликованный на страницах "Capital Market", отражает точку зрения его автора, которая может не совпадать с точкой зрения редакции. Перепечатка текстов и фотоснимков разрешается только с письменного согласия издания.

Отпечатано в типографии "Edit Tipar Grup" SRL